

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Pastorum Sive Instructio Practica Neoparochorum

Dirckinck, Johann

Treviris, 1702

Caput. 1. De Persona Pastoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51873)

psal. 44. 14. Deinde ad externa progredimur, ut sit Pastor interiùs, exteriùsque munitus & perfectus; evadátque, quod de Simone Sacerdote magno legimus, Eccli. 50 10. *Quasi vas auri solidum, ornatum omni lapide pretioso, Virtutum.*

C A P U T I.

De Persona Pastoris.

ANte omnia Pastorem novellum scire ac probè intelligere convenit, quid sit Pastor animarum, qualem personam sustineat, quali officio & dignitate fulgeat; ut eidem debite respondeat & faciat satis. Quid igitur est Pastor animarum?

1. Pastor est *Clericus beneficiatus, curam actualem animarum habens.* Ut verò talis sit, requiritur 1. *Vocatio divina, ut Salvator noster insinuat*

nuat Joan. 15. *Non vos me elegistis ; sed ego elegi vos ; & posui vos , ut eatis , & fructum afferatis.* Et S. Paulus ad Hebræos c. 5. *Nullus sumit sibi honorem , sed qui vocatur à Deo , tanquam Aaron.* Qui igitur non vocatus se in munia pastoralia ingerit , aut intrudit , jure metuit , ut cum Core , Dathan , & Abiron miserè intereat.

2. Requiritur Institutio , seu beneficii à legitimo Superiore facta concessio. 3. Requiritur authoritas , seu aestimatio populi , de magna Pastoris probitate , doctrina ac diligentia : hæc enim ad Dei gloriam amplificandam , fructumque apud populum faciendam , non parùm adjuvat.

2. Pastor dicitur *Curio & Curatus* , seu curam habens animarum ; & quidem non ex charitate solùm ; verùm etiam ex justitia : hinc enim datur illi beneficium & munus pastorale , nec non stipendium : ut ex Concilio Tridentino , variis locis patet. Hac de causa ex justitia & obligatione re-
netur

netur oves suas verbo Dei pascere & docere: tenetur pueris, rudibusque fidei rudimenta tradere; tenetur oves suas agnoscere, pro iis sacrificium offerre, bono exemplo præire, Sacramenta administrare, aliæque ad animarum curam spectantia præstare: ut in Concilio Tridentino Sess. 23. c. 1. de reform. & sess. 24. c. 2. & 4. legere est. Quæ si negligat contra justitiam peccat; meritoque reformidat horrendum væ, quod Deus per Ezechielem illius temporis Pastoribus intentat c. 34. *Væ Pastoribus Israël, qui pascebant semetipsos, gregem autem meum non pascebant.*

3. Pastor est primarius Parochiæ suæ *Director*. Est *Minister Christi*, & *Servus*; non vilis, non abjectus & mediastinus; sed honorarius; in munis perquam honoratis Deo serviens; quales sunt regii Dispensatores, Oeconomi & Vicarii; & qualem se gloriatur Apostolus Rom. I. v. I. *Paulus servus Jesu Christi*; est enim quilibet Pastor,

Pastor, *Dispensator mysteriorum Dei*
 I Corinth. 4. græcè *Oeconomus*,
 seu *Domûs* curam gerens, in ea om-
 nia regens, distribuens, ordinans; &
 mysteria arcana divina tam doctrinæ,
 quàm Sacramentorum dispensans. Ad
 quod, adeò sublime munus, magna
 prudentia, experientia, vigilantia &
 virtus requiritur.

4. Pastor est *Doctor, Magister &*
Angelus suæ Parochiæ, *cujus labia*
scientiam custodiunt Malachiæ c. 3. ut
 Parochiani veritatem & doctrinam
 ex ore ejus requirant. Unde mag-
 num Dei beneficium est, si ejusmodi
 Pastores doctrinâ conspicuos populis
 concedat, quemadmodum olim in
 signum benevolentiæ, populo Israëli-
 tico promisit; Jeremiæ c. 3. *Dabo*
vobis Pastores juxta cor meum, qui pas-
cant vos scientiâ & doctrinâ. Et S. Pau-
 lus ad Ephes. c. 4. 11. *Ipse dedit quos-*
dam Apostolos, quosdam autem Pro-
phetas, alios verò Evangelistas; alios au-
tem Pastores & Doctores: ubi adverten-
 dum

dum est, quòd Apostolus alios à se invicem dividat; Pastores verò & Doctores conjungat; insinans, ut ait S. Augustinus, Pastorem debere esse Doctorem. Non ait, inquit S. Hieronymus, alios esse Pastores & alios Magistros; sed eosdem Pastores & Magistros esse, ut qui Pastor est, esse debeat & Magister; nec in Ecclesiis, quamvis sanctus sit, Pastoris sibi nomen assumere; nisi possit docere, quos pascit.

5. Pastor est tanquam Pater spiritualis suæ Parochiæ, qui cum Apostolo potest dicere: In Christo Jesu per Evangelium ego vos genui. 1. Corinth. 4. 15. Id est, prædicando & instruendo doctrinâ evangelicâ vosque baptizando, Christo & Ecclesiæ vos genui, & educavi; lac doctrinæ Christianæ in potum dedi; verbo Dei pavi; in Sacramento Baptismi & Poenitentiae, veste gratiæ vos indui; pane vitæ in mensa Eucharistica vos refeci. Verè igitur in Christo Pater est; unde Concilium Tridentinum
fess.

sess. 23. c. 1. de reform. vult *Eum pau-*
perum & miserabilium personarum, cu-
ram paternam gerere, hospitalitatem
servare. sess. 25. c. 8. de reform. aliáq;
benevolentia paternæ signa exhibe-
re. Quin & veluti Mater blanda &
benigna, sit oportet: suo sinu & cha-
ritate parochianos omnes fovens &
consolans, componens & ornans, ac
tanquam filios complectens & cir-
cumferens. Mater gravida, si vivit,
sibi uni non vivit; si moritur, sola non
moritur; ita & Parochus; ac proinde
tam suæ, quàm suorum salutis curam
magnam gerere tenetur. Illustre hac
in re exemplum præbuit S. Augusti-
nus verus Ecclesiæ Hipponensis Pa-
stor, ut patet ex ejus Homilia 26. in-
ter 50. *Me, inquit, putate Matrem es-*
se animarum vestrarum, & ita vos vel-
le componere (sicut Mater Filiam pro-
priis manibus componit & ornat)
ut in vobis nec macula, nec ruga possit
ante tribunal æterni Judicis apparere.
Animabus enim vestris, non solum or-

B

namen-

namenta, sed etiam medicamenta desiderans providere, studeo dissuta consue-
re, conscissa sarcire, vulnerata curare,
abluere sordida, reparare perdita, &
ea qua sunt integra, spiritualibus mar-
garitis exornare. Similia ut praestet Pa-
stor quantâ eum in suos charitate fer-
ri decet; cùm amor spiritualis carnali
cedere non debeat?

6. Pastor est Speculator Parochiæ
sua. Quemadmodum Deus Ezechie-
lem c. 3. 17. nuncupat: *Fili hominis
Speculatorem dedi te Domui Israël.
Chaldæa vertit, Doctorem, Septua-
ginta Inspectorem.* Sicut belli tempo-
re Speculator è turri aut specula pro-
spectat, num hostes incurrant, ne ci-
ves malè cautos opprimant. Ita Pastor
provideat & moneat de adventu Do-
mini, qui quasi fur venit ad iudicium,
ne peccatores malè cautos opprimat.
Hanc vigilantiam discat Pastor à
psittacis Brasiliæ, qui dum gregatim
pascuntur, unum è grege suo specu-
latorem in arboris cacumine collo-
cant,

cant, qui ingruente periculo, signum
 edat, quo reliqui a volando salutem con-
 sulant. Quod si autem speculator
 dormiat, non attendat, hoste ingruen-
 te, non clamet, sed taceat, quanta ci-
 vitati universæ creat pericula? *Au-*
dies de ore meo, ait Deus Ezechieli l.
c. v. 17 & annuntiabis eis. Si dicen-
te me ad impium, morte morieris, non an-
nuntiaveris ei, neque locutus fueris, ut
averteretur à via sua impia, ipse impius
in iniquitate sua morietur, sanguinem
autem ejus de manu tua requiram. Si
autem tu annuntiaveris impio, & ille non
fuerit conversus ab impietate sua; ipse
quidem in iniquitate sua morietur, tu
autem animam tuam liberasti. Quæ
 Deus asseverat Prophetæ eadem con-
 veniunt Parocho; quod enim in veteri
 lege erant Prophetæ, in nova cen-
 sentur esse Pastores, Doctores & Con-
 cionatores.

Pastor igitur, ut monet S. Grego-
 rius hom. II. *Tanquam speculator in*
mentis altitudine sedeat, atque vocabu-

lum nominis, ex virtute actionis trahat. In alto debet stare per vitam, ut possit prodesse per providentiam: prospicere adventum hostium & populo annuntiare. Imitetur rursus S. Augustinum, pastorem perquam vigilantem; qui de se ait l. 3. de Verb. Dom. serm. 12. Domine scis quia dixi: scis quia non tacui, scis quia animo flevi, cum dicerem & non audirer. Ipse puto quod ratio nostra integrasit: quia cum vidi gladium venientem, velut speculator annuntiavi impio impietatem suam, id est, correxerem, non fugi: & ideo liberavi animam meam. Si verò Pastor non clamet, instar canis muti, non latret, instar caeci non videat, nec attendat: An non Deus sanguinem de manu ejus requireret? Eveniunt Pastores oves civitatis custodiens, cum suâ incuriâ permisisset lupum ingredi in ovile & sexaginta oves devorare, judicio Civitatis damnatus, oculis orbatus est, ut narrat Herodotus l. 9. Quid merebitur Pastor, si animas Jesu sanguine re-

redemptas, mundo universo pretiosiores, negligat, derelinquat, & Lupo avernali devorandas objiciat?

7. Pastor est *Sal terra* ut oves suas à corruptione & putredine servet; *Lux mundi est, lucerna supra candelabrum posita est*, Matth 5. *ut luceat omnibus qui in domo Parœciæ ejus sunt.* Est civitas supra montem posita, civitas refugii, ut ad eum tanquam asylum, omnes confugiant. Quod si civitas refugii, hostibus tradatur: si lumen tenebræ fiant, & si *sal evanuerit*, aut corruptum fuerit *in quo salvetur?* si vos per quos condiendi sunt, quodammodo populi (ait S. Augustinus l. 1. de serm. Dom. c. 10.) *amiseritis regna coelorum, qui erunt homines, per quos à vobis error auferatur, cum vos elegerit Deus, per quos errorem auferat ceterorum?* sententia à Salvatore jam dudum lata est: *ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.*

Ex dictis infer, ô Pastor anima-

B 3

rum!

rum! quantâ aptitudine & capacitate; quantâ curâ & sollicitudine, quantâ prudentiâ & discretione; quantâ scientiâ & doctrinâ; quantâ virtute, perfectione, charitate & sanctitate te coruscare oporteat; ut tanquam Rector, Doctor, Pater, Mater, Speculator & Ductor parochiæ tuæ Domum bene regas atque gubernes; ut concionando catechizando, Sacramenta administrando, ceteraque pastoralia munia exercendo, oves tibi commissas dirigas, pascas, doceas, foveas, cures, ornes, & sine ambagibus, sine periculis, sine defectibus & erroribus, ad portum æternitatis felicitis perducas: neque hæc officia, ad quæ ex iustitia obligaris, negligendo, vel omittendo, vel oscitanter obeundo, te ipsum, tibi que commissos in æternæ damnationis barathrum deturbes.